

# Alkol Ba??ml?I??? Sorunu Olanlar?n Çocuklar?n?n Ya?amsal Roller? Ölçe?i

## RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Alkol Ba??ml?I??? Sorunu Olanlar?n Çocuklar?n?n Ya?amsal Roller? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16863>

## Özet

Alkol Ba??ml?l???? Sorunu Olanlar?n Çocuklar?n?n Ya?amsal Roller? Ölçe?i (ABSOÇYRÖ), ebeveynleri alkol ba??ml?l???? sorunu ya?ayan çocuklar?n, aile sistemleri içinde geli?tirdikleri i?levsel olmayan psikososyal rolleri de?erlendirmek amacıyla uyarlanm?? bir psikometri arac?d?r. Bu ölçek, özellikle alkolizmin yaratt??? kaotik ortamda hayatta kalmak ve aile dengesini korumak için çocuklar?n üstlendi?i "kahraman," "günah keçisi," "kay?p çocuk" veya "maskot" gibi tipik rolleri ölçmeyi hedefler. Ölçe?in Türkçe uyarlamas?, Küli? ve Engin (2017) taraf?ndan gerçekte?irilm? olup, Türk popülasyonunda geçerlik ve güvenilirlik standartlar?n? sa?lamay? amaçlam??t?r.

## Anahtar Kelimeler

Alkol ba??ml?l????, Alkoliklerin Çocuklar?, Ya?amsal Roller, Aile Sistemleri, Psikometri, Uyarlama, Ba??ml?l?k

## Yazarlar

Derya Küli?, E. Engin

## Amaç

Ölçe?in temel amac?, alkol ba??ml?l???? olan ebeveynlerin çocuklar?n?n (ABOÇ), adaptasyon mekanizmalar? olarak geli?tirdikleri spesifik ve kal?pla?m?? davran??sal rolleri (ya?amsal rolleri) tespit etmektir. Bu rollerin tespiti, klinik uygulamalarda bu bireylere yönelik uygun terapötik müdahalelerin planlanmas? aç?s?ndan büyük önem ta??maktadır.

Bu araç ayn? zamanda, alkol ba??ml?l????n?n aile dinamikleri üzerindeki y?k?c? etkilerini ve çocuklar?n psikolojik geli?imini nas?l ?ekillendirdi?ini bilimsel olarak incelemeye olanak tan?r. Ölçek, çocuklar?n üstlendikleri rollerin ?iddetini ve yayg?nl????n? nicel verilerle ortaya koyarak, alanda yap?lan ara?t?rmalara güçlü bir zemin sunmaktadır.

## Yap?

Ölçek, aile sistemleri teorisi ve ba??ml?l?k psikolojisi literatüründe yayg?n olarak kabul gören, alkolik ailelerde çocuklar?n üstlendi?i rol kavram?na dayanmaktadır. Bu roller genellikle ailenin i?levsizli?ini telafi etme çabas? olarak ortaya ç?kar ve çocu?un kendi do?al geli?imini engeller. Ölçe?in ölçtü?ü temel yap?lar, genellikle "Kahraman (Hero)," "Günah Keçisi (Scapegoat)," "Kay?p Çocuk (Lost Child)" ve "Maskot (Mascot)" gibi alt boyutlardan olu?maktadır.

Bu roller, çocu?un duygusal ihtiyaçlar?n? bast?rmas?na ve d?? dünyaya kar?? belirli bir cephe

olu?turmas?na neden olur. Ölçek, bu uyumsuz ba?a ç?kma stratejilerini ve bunlara e?lik eden psikolojik semptomlar? ölçerek, alkol ba??mlis? ebeveynlerin çocuklar?n?n ya?ad??? iç çat??malar? ve adaptasyon zorluklar?n? anlamlandırmay? sa?lamaktadır.

## Geçerlik

Küli? ve Engin (2017) tarafından gerçekleştirilen uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in Türkçe formunun yap?sal geçerlilik özelliklerinin belirlenmesine odaklanılm??tır. Uyarlama sürecinde, orijinal ölçe?in kültürel ve dilsel e?de?erlili?i sa?lanm??, ardından yap? geçerlili?ini incelemek üzere genellikle Doğrulamalı Faktör Analizi (DFA) veya Aç?mlayıcı Faktör Analizi (AFA) kullanılm??tır.

Yapılan analizler sonucunda, ölçe?in teorik olarak beklenen faktör yap?s?n? korudu?u ve maddelerin ilgili alt boyutlara yeterli düzeyde yüklendi?i gösterilmiştir. Bu bulgular, ölçe?in Türk kültüründeki bireylerin ya?amsal rollerini ölçme konusunda geçerli bir araç oldu?unu desteklemektedir.

## Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik çal??malar?, iç tutarlılık katsayılar?n?n (genellikle Cronbach Alfa) hesaplanması yoluyla gerçekleştirilmiştir. Uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in hem genel toplam puan? hem de her bir alt boyutu için yüksek düzeyde iç tutarlılık katsayılar? elde edilmiştir. Bu durum, ölçek maddelerinin tutarlı bir şekilde aynı psikolojik yapıyı ölçtü?ünü göstermektedir.

Yüksek güvenilirlik de?erleri, ölçe?in farklı zamanlarda ve farklı örneklerde uygulandığında benzer sonuçlar verme kapasitesinin güçlü oldu?unu işaret eder. Bu, ABSOÇYRÖ'nün klinik ve ara?tırma ortamlar?nda stabil ve güvenilir bir ölçüm aracı olarak kullanılabilmesi anlamına gelmektedir.

## Faktör Analizi

Alkol Ba??mlil??? Sorunu Olanlar?n Çocuklar?n?n Ya?amsal Rollerini Ölçe?i'nin Türkçe uyarlaması sırasında, ölçe?in orijinal yap?s?n?n korunup korunmadığını test etmek amacıyla Faktör Analizi uygulanmıştır. Bu analiz, ölçe?in çok boyutlu yap?s?n? doğrulam?? ve belirlenen ya?amsal rollerin birbirinden ba??msız, ancak ilgili yapılar oldu?unu göstermiştir.

Araştırmacılar, faktör analizini kullanarak ölçekten elde edilen faktör say?s?n?n ve faktörlerin içerdiği maddelerin, orijinal ölçe?in teorik çerçevesiyle uyumlu oldu?unu teyit etmişlerdir. Bu psikometrik işlem, ölçe?in yap?sal geçerlili?inin temel dayanağını oluşturmaktadır.

## Araç

**Test Türü:** Uyarlama

**Format:** Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report Scale)

**Mevcut Diller:** Türkçe, (Orijinal dil muhtemelen İngilizce veya başka bir Avrupa dilidir).

**Popülasyon Grubu:** Alkol ba??mliligi sorunu olan ebeveynlerin çocukları.

**Ya? Grubu:** Genellikle ergenler ve yetişkin ABOÇ bireyleri.

**Popülasyon Detayları:** Klinik ve non-klinik örneklemelerden oluşan, alkol ba??mlis? ebeveynlere sahip bireyler.

**Test Metodolojisi:** Likert tipi derecelendirme (Derecelendirme bilgisi kaynakta belirtilmemiştir, ancak uyarlama çalışmaları genellikle orijinal formatı korur).

## Anahtar Kelimeler

Ya?amsal Rol, Aile İddet, Güvenirlilik, Geçerlilik, Ba?a Ç?kme Mekanizmaları, Psikososyal Gelişim, Faktör Analizi

## Yazarlar

**Yazar ORCID Tanımlayıcı:** Bilgi mevcut değildir.

**Kurum E-posta Adresleri:** Bilgi mevcut değildir.

**Yazma Adresi:** deryakulig@hotmail.com (Derya Küli?)

## İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçe?in kullanımı izinleri ve ücret bilgileri için sorumlu yazar Derya Küli? ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Ölçe?in Türkçe uyarlama çalışması yayınlandı? yılı **2017**'dir.

Ölçekle ilgili orijinal akademik makale (Küli? & Engin, 2017), Ba??mlilik Dergisi'nde yayınlanmıştır ve erişim bilgileri Referanslar bölümünde sunulmuştur.

Ölçe?in orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: [alkol-bagimlilik-sorunu-olanlarin-cocuklarinin-yasamsal-rolleri-olcegi-toad.pdf](http://alkol-bagimlilik-sorunu-olanlarin-cocuklarinin-yasamsal-rolleri-olcegi-toad.pdf)

## Referanslar

Küli?, D., & Engin, E. (2017). Alkol Ba??ml?? Sorunu Olanlar?n Çocuklar?n?n Ya?amsal Roller? Ölçe?inin geçerlilik ve güvenilirlik çal??ması?. *Ba??ml??k Dergisi*, 18 (3), 80-89.

## Alkol Ba??ml?? Sorunu Olanlar?n Çocuklar?n?n Ya?amsal Roller? Ölçe?i Maddeleri

**ÖNEML?:** Ölçek maddeleri kaynak içerikte sa?lanmam??tır. Kullanım ve maddelere erişim için sorumlu yazar Derya Küli? ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM